

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XXIV. Daniel Deum iudicem videt, & visum describit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Lipius l. 1. Summa, inquit, Legionum, Cohortium, Alarum ducenta quinquaginta millia. Legio autem quatuor millium accipitur. In urbe viginti sex millia, vel post Severum sexaginta millia. In classibus centum millia militum remiguntque. Ita in universum fiene ordinariorum supra quadringenta millia. Ita bellici sumptus fuere maximi, quia continui.

Tertium, Ararii opulencia. De hac testis locupletissimus, que dixi, Lipsius, fide optima: Egyptus sola, inquit, Romanis titulo tributi dedit annua talenta duodecim millia & quingenta. Gallia, ut credibile, quindecim aut viginti milliones. Quid jam reliquis orbis? Syria, Asia, Africa, Hispania, Græcia, Illyricum, Insulae simul omnes. Summa tributorum univèrsa supra centum quinquaginta milliones. Immentis vis auri solo tributi nomine congesta. Appianus attestatur Romanos ad struenda ædificia, & ad fovendam militiam in diversis ærariis habuisse septuaginta quinque millia talentorum Ægyptiorum. Unum ejuscemodi talentum Ægyptium octoginta libras auri, una verò auri libra coronatos centum continet, ergo unicum talentum Ægyptium octo millia coronatorum habet. Facillimum jam rationes colligere, è septuaginta quinque millibus talentorum confici sexcentos auri milliones.

Quã tandem viã, obsecro, ad has opes, ad tantam potentiam, ad istud fastigium pervenerunt? Julius Cæsar apud Dionem Cassium, Caro apud Salustium, Augustinus de Civitate Dei, Thomas Aquinas de Regimine Principum, rationem ac modum explicant, quo Romani ad illam imperii sublimitatem ascenderint. Sed optimis scriptoribus istis dabo meliorem. Spiritus divinus historię Machabæe auctor de Romanis hæc pronuntiat: Possederunt omnem locum consilio suo & patientiã: locaque que longe erant valde ab eis, & reges, qui supervenerant eis ab extremis terre, contriverunt, & percusserunt eos plagã magnã, ceteri autem dant eis tributum omnibus annis. Omnem locum, ait, possederunt consilio & patientiã.

Principio quidem consilio atque prudentiã, quibus plurimum valuerunt, tam domi, quã in castris & in acie, rem præclarissimè gesserunt. Præcipuum decus & stabilimentum Romani imperii erat tenacissimum vinculum militaris disciplinæ, è cuius sinu omnes triumphi manarunt. De quã verissimè Alexander Severus Imperator ad milites: Disciplina majorum, inquit, Republicam tenet, quã si dilabatur, & nomen Romanum & imperium amittemus. At ea tamen hodie non dicam languet apud nos, sed obiit; neque mala, sed nulla est. Prædari, rapere, pejerare, pauperes spoliare, agros vastare, domos & villas, amicorum etiam, inflammare; omne genus petulantia ac libidinis exercere, hæc nostris militiæ illustrissima sunt facinora. Ambitiosa ducum æmulationes & insatiabilis avaritia omnem victoriam aut impediunt, ne obtineatur, aut obtentam corumpunt. O magni Principes & Reges! multo melior est vel afflicta pax, quã bella usque ad eò calamitosa. His bellis nulla salus. Omni ad eò eversa militari disciplina & vinci & vincere miserum est. Iterum inculco Iusti verbis: Si plenam, ô Reges, & Principes, legitimamque disciplinam vultis, inquirenda vobis disciplina militaris populi Romani, qui, ut Vegetius loquitur, ex parvissimis finibus, imperium suum pæne solis regionibus, & mundi ipsius sine distendit: idque post Deum hac unã duce.

Nec Consilio solum ac prudentiã, sed & Patientiã viam sibi ad illud fastigium munierunt. Nec enim vere uno, aut autumnò, nec uno alteròve anno tot victorias sibi orbem subegerunt. Nam in solã expugnandã Hispaniã ducentos triginta annos consumplerunt. Ita incredibili patientiã usi paullatim ulterius atque ulterius iterumque alteritis protulerunt pedem, dum locum omnem, dum totum orbem Consilio & Patientiã possiderent. Interim gravissimis subinde belli cladibus affecti

A sunt, quas tamen concoxerunt patientiã, & perreterunt. Quis nescit Romanorum clades ad Trebiam fluvium, ad Thrasimenum lacum, ad Cannas Apulie vicum, ubi Hannibal Paulo Æmylio & Terentio Varrone Consulibus victis Romanorum militum quadraginta millia, tantumque numerum equestris ordinis interfecit, ut tres annorum modios in signum victoriæ Carthaginem transfuderit. Hanc tantam calamitatem bellicam Roma fortiter digessit Patientiã, tam illustri, ut Terentio Varroni, qui temerario pugna ingressu Republicam confregit, & vires populi Romani exhaustis, redeuntibus lenatus gratias egerit, quod de Republica non desperasset, & in urbem redire voluisset; simul etiam gravissimæ cladis auctori detur dictaturam: Non ergo vanus ad Machabæum principem Judam delatus rumor. Nam, audivit Iudas nomen Romandrum, quã sunt potentes viribus, & acquiescunt ad omnia que postulantur ab eis. Mansuetudo & Patientiã possunt omnia & vincunt omnia. Quã verè pronuntiavit Sævator: Beati Math. c. 12. mites, quoniam ipsi possidebunt terram. Mansuetudo & Patientiã solvunt omnia debita, in integrum restitunt lapsa omnia, tam corda expugnant quã regna, sibi que subjiciunt univèrsa. Ubi vel unum figit pedem Patientiã, illuc paullatim promovet & alterum. Ita linguam frenat, pacem gubernat, vim tartari conculcat, cæcites omnes oblectat, virtutes omnes adjuvat, cælum, quod anhelavit, occupat.

Patientiã, vincti, unica est victoriã, Regina rerum est omnium Patientiã.

CAPUT XXIV.

Daniel Deum judicem videt, & visum describit.

V Bi Daniel marinum quadruplex prodigium, quatuor diversas bestias, summorum totidem regnorum imagines spectavit, vultum extollens ad sidera, grandævum senem vidit, cujus tam capilli quã vestimenta nivem æmulabantur, cujus solum ignis, cui mentium beatarum innumerabiles exercitus ministrabant. Hæc visa ipse Daniel explicans: Aspicebam, inquit, donec throni positi sunt, & antiquus dierum sedit: vestimentum ejus candidum quã nix, & capilli capitis ejus quã lana munda; thronus ejus flammæ ignis, rotæ ejus ignis accensus. Fluvius igneus, rapidusque egrediebatur à facie ejus: millia millium ministrabant ei, & decies milies centena millia assidebant ei. Hic omnia Danieli visa exponere, prolixè nimium & grandis est operã. Nos igitur unum illum in flammæ folio residentem senem describimus. Magni profectò est robustam de Deo cogitationem admittere.

§. I.

Primum quod hoc loco considerandum, Antiquus dierum sedit. Rerum omnium auctor Deus, qui ante omnes dies omniãque fuit tempora, conditor temporum, ab omni æternitate, & ante æternitatem omnem exiit, quia ab eò est æternitas. Futuram non capimus æternitatem, multo minus præteritã. Deus igitur senex, & antiquus dierum rectissime appellatur; nec enim unquam divinæ senectutis annos numerabimus. Admirandus Jobus: Ecce Deus magnus, inquit, vincens scientiam nostram, numerus annorum ejus inestimabilis. De Deo cecinerunt, uti Job loquitur, viri eruditi, insignes philosophi, sublimes theologi, prophetæ divini, post hæc tamen omnia vincit scientiam nostram; nulla est nostra arithmetica, cum ad numerandos Dei annos calculum moveamus. Quod & psalter confirmans: Tu autem, inquit, idem ipse es, & anni tui non deficient. Æternitas istius senis

Quatuor hic consideranda: 1. Antiquus dierum sedit. 2. Antiquus dierum sedit. 3. Antiquus dierum sedit. 4. Antiquus dierum sedit.

D d d 3

Tom. II.

Vertical marginal notes on the left side of the page, including references to various authors and works.

Vertical marginal notes on the right side of the page, including references to various authors and works.

ignorat finem, deficere nequit, numerum omnem excludit. Quod verò celestis Pater dicitur, senex, cum & Filius & Spiritus sanctus ejusdem sint æternitatis, id primò fit propter originis prioritatem, uti Theologorum scholæ loquuntur. Deinde quia Filius humanam induit naturam. Tertio hic senex ut sapientissimus judex contemplandus monstratur. Nam, quod Jobo visum: *In antiquis est sapientia, & in multo tempore prudentia.* Ad senem hunc judicem, *Ecce cum nubibus celi quasi filius hominis veniebat,* inquit Daniel, & usque ad antiquum dierum pervenit, tanquam acturus causam suam adversus Antichristum, idque ad tribunal summi judicis. Deus igitur antiquus dierum; numerus annorum ejus innumerabilis.

Alterum: *Vestimentum ejus candidum quasi nix, & capilli capiti ejus quasi lana munda.* Numinis supremi puritas & mundities incomparabilis. Nil, collatum Deo, mundum est. Celestes orbis, cælorum oculi stellæ, ipsique Angeli Deo comparati sordent. Jobus id assersens: *Ecce, inquit, qui serviunt ei, non sunt stabiles, & in Angelis suis reperit pravitatem. Ecce inter sanctos ejus nemo immutabilis, & celi non sunt mundi in conspectu ejus. Ecce luna etiam non splendet, & stelle non sunt munda in conspectu ejus. Cæli superbissimo diabolorum aulu temerati, eos proinde velut sordidissimas fœces expuerunt; stellæ cum nitore divino compositz splendoris expertes, impuræ sunt faculæ. Lux omnis, ait Dionysius, & mundities creata, comparata increata, non videtur esse lux, sed solum umbra lucis.*

Quo sensu Christus: *Nemo bonus, ait, nisi unus Deus.* Ens purissimum est Deus, quod nequit infici. Hinc vestimentum ejus supra omnem nivem candidissimum. Christus in Taboris fastigio, Angeli in redivi Christi monumento, iidem in Oliveti clivo, incolæ beatissimi in celo niveas gerunt vestes.

Ad grandævum huic judici vestimentum candidum rectissime tribuitur. Candor cum puritatem tum simpliciteratam judici summè necessariam adumbrat: Candor, color est purus alio nullo infectus, ut proinde judicis animus in neutram partem detortus sit, qui nihil nisi leges, jus, fas & æquum respiciat. Ah quoties judicium animi fœdè variegati in omnes sese colores induunt, in partium affectus miserè seducti. Nihil hic candoris aut candidi. Color aureus apud hos tales gratissimus; & plerumque causam is habet optimam, qui crumenam habet in munera largissimam. Licebit cum vate præfco canere:

Ovid. lib. 2. *Aurea nunc verè sunt sacula plurimus auro de Arte. Venit honos.*
E Propertio. *Auro pulsa fides; auro venalia jura, Aurum lex sequitur*

Qui magistratus olim ambiebant, candidati populum prensabant, quo colore vestis significabant, se puros animos obeunda munia, ad judicandas causas adferre, nec sua commoda sed Reipublicæ bonum spectaturos. Deus judex multò quàm equissimus amici & inimici, filii & hostis causæ arbitrum se præbet candidissimum. Vestimentum ejus candidum quasi nix.

§. II.

Tertium: *Thronus ejus flamma ignis, rota ejus ignis accensus, fluvius igneus rapidisque egrediebatur à facie ejus.* Huic non absumillem vidit Ezechiel, & Joannes Apocalypseos scriptor. Celestis hic judex in solio residet, quo judicantis tranquillitas designatur. Non præcipitat hic judex, non tumultuatur, non perfunctoriè causas cognoscit, non levi brachio jus dicit, non supinè sententiam promit: Thronus ejus flammæ ignis. Gloria istius judicis immensa, aditus inaccessi. Omnia illius oculis patentissima & perspectissima; indagazione ac inventione veri non laborat; judicia illius etiamnum occulta, Orbi olim patebunt universo. Sententiam ab hoc judi-

3. Thronus ejus flammæ ignis, &c. Ezech. 1. & Jo. Apoc. cap. 1. vers. 13.

ce pronuntiatam summa executionis celeritas sequitur & efficacitas. Dicitur factum. Idcirco rotæ throno subjeclæ & quidem igneæ. Sella curulis, curus triumphalis, solium curule, Imperatorum, Regum, Consulium, magistratum erant, quos inde curules nominabant. Supremus judex curulem habet thronum, ejus rotæ sunt igneæ, in omnem partem volubiles, vento perniciores. Omni momento Deus cælum terramque pervidet, abyssos omnes intuetur, omnium corda scrutatur, omnium vel arcanissimas cogitationes rimatur & penetrat: quod fieri vult, illico & temporis puncto fit. Nunquam fera est imperii divini executio. Rex Nabuchodonosor orationem superbam nondum finierat, perit cuncto tempore Nemesius. Cumque sermo adhuc esset in ore regis, vox de celo ruit. Ita Balthasari in eadem horâ apparuerunt digiti quasi manus hominis scribentes. Eadem nocte interfectus est Balthasar rex Chaldaus. Rotæ ejus ignis accensus, formidabilis, velocissimus: Ira Dei vindicta subito in iras exurgit, sternitque adversa omnia. Executio in rebus humanis sæpissimè languida, lenta, cunctabunda, nulla. Præclare quoties decernit curia? & nihil transactum redditur: quoties lex æqua imperat? obtemperat nemo: quoties jubente herou, justorum nihil à famulo conficitur? mille sumuntur negotia, nullum explicatur, nullum transigitur. Ignis & rotæ defunt; deest executio. Dei velle, est facere. Porro fluvius igneus rapidisque egrediebatur à facie ejus. Illud supremum Ite maledicti, Ite, Ite, instat fluvii rapidissimi igneique damnandos omnes involvet & merget Tartaro. Eam ob causam tam seculò Paulus commentens: *Si quis autem, inquit, superadificat super fundamentum hoc aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fenum, stipulam, uniuscujusque opus manifestum erit: Dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur: & uniuscujusque opus, quale sit, ignis probabit.* Nec est quod ullus speret hic quidquam ignoratum iri, qualia quisque opera illi fundamento inædificaverit; quia judicii dies probabit illa per ignem, divinae justitiæ veluti lictorem. A facie illius flumen igneum egredietur.

Quartum: *Milia millium ministrabant ei, & decies milia centena millia assistebant ei, seu, mille milliones.* Majestas judicis, immensa, inexplicabilis. Nam assessorum subsellia & throni plures. Quod Joannes cernens: *Et in circuitu sedis, inquit, sedilia viginti quatuor, & super thronos viginti quatuor seniores sedentes, circumamicti vestimenti albis, & in capitibus eorum coronæ aureæ.* Comitatus verò regis ingens, innumerabilis: *Milia millium ministrabant ei, & decies milles centena millia assistebant ei.* Hoc ajo, inquit Daniel, nemo mente complexi, nemo effari lingua potest numerum eorum, qui super astra Deo servant: innumerabilitatem istam certis, sed extensissimis numeris comprehendendi, plures utique sunt, sed plures enuntiare haut possunt. Insuper multitudinem illam numeravit solus Deus, qui & maris arenam habet numeratam. Hos ipsos innumerabiles cæli exercitus obstupescens Jobus: *Nunquid est, inquit, numerus militum ejus? Insuper Angelorum myriades. Dionysius Areopagita de celesti Hierarchiâ differens: Multi sunt, inquit, beati celestium mentium exercitus, qui infirmum & contractum numerorum corporeorum, quibus utimur, modum superant & transeunt; definiuntur à solâ & summâ intelligentiâ.* Ita viri tam illustri animo ac sensu plures sunt Angeli quàm omnium arborum frondes, cæli sidera, arenarum granula, aëris aviculæ, oceani guttæ, pluviarum stillæ, telluris herbulæ, hortorum flosculi, imò & solis atomi, denique plures quàm omnia in orbe, ut vocant, individua. *Milia millium & decies milles centena millia.*

Verbo, innumerabiles. Magnus reverè potèntique textus, cujus ministros aulicumque famulitium nullus Arithmeticæ magister dinumeret, & ad calculos revocet. Quos igitur è dictis sensus animi ac motus de divina

De solis...
Balthasar...
Nemesius...
Paulus...
Dionysius...
Jobus...
Dionysius...
Jobus...
Dionysius...
Jobus...

vinâ Majestate capiemus? Ad compendium confertur A
mus dicta.

§. III.

I. Dei aetas est. Aeternitas, principii & finis expers. II. Vestitus candidus summatim & incomparabilem Numinis puritatem repræsentat. III. Dei solum ignis purgatissimus. IV. Dei famulitium millia millium, & decies milles centena millia, innumereabiles Angeli: Numefum certum Daniel expreflit pro illo nobis incerto quem ignoramus. Sed ponamus Angelorum non esse plures, quam mille miliones, quam istud ingens & ægri comprehensibilis est numerus? Quid ergo, inquis, est Deus, si tot ejus sint servi? Da veniam, mi optime Lector, ad quæstionem hanc non nisi balburiendo respondere possumus. Aetatem, annosque plurimos, vitam omnem in literis consumimus, ad unicum demum quæstionem hanc hætremus muri & clinques. Theologie antistes Thomas Aquinas: Deus est suum esse, inquit, sed quidnam sit nos latet. Ut tamen divinæ notitiæ saltem scintillulam hauriamus, addit: Deus ens primum, ens optimum, ens necessarium, immobile, nobilissimum, primum efficiens, primum gubernans per intellectum, ultimus finis omnium, ens entium, Causa prima, bonum summum, interminatum essentia pelagus. & ipsum esse supersensitivale, omnium rerum quas sunt, & non sunt, &c. Sed et si de his annos & sæcula disleramus, etiânum tamen urgebit quæstio: Quid est Deus? quâ ratione illum noster sibi depingat intellectus? Hic duo probius observanda.

Primum est. Intellectus imbecillitas, de quâ Philosophia princeps Aristoteles: intelligere, inquit, non est sine phantasmate. * Quemadmodum autem vespertilionum oculi ad lumen diei se habent, ita & intellectus animæ nostræ ad ea quæ manifestissima omnium sunt. Quod si intelligentia humana cæcuiat ad ea quæ oculis subiecta, quanto minus acutum cernet divina? Quid ergo est Deus? quâ illius imaginem in nostrâ intelligentiâ conformabimus? Imago Dei verissimi Dominus Jesus, Servator orbis, de quo Paulus apertissimè: Qui est, inquit, imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ. Et hæc etiam causarum fuit aliqua, quod Deus hominem induerit, ut scilicet in homine possemus cernere Deum. Sed & seipsum Deus in rebus creatis omnibus depinxit, illamque sui effigiem ubivis locorum proposuit spectandam. Nam et si Deus nec coloribus, nec verbis, nec cogitationibus depingi possit, omnia tamen Dei opera Deum ingerunt contemplantum: quidquid enim visum vel cernimus, vel sensibus aliis admittimus, id omne nos in Dei notitiâ suaviter ducit. Exempli gratiâ. Est qui digito artificiosam monstrat tabulam, dicatque: Vide mihi, obsecro, summum hunc artificem, ingeniosissimum pictorem, ipsum hîc Apellem cernere. Tabula certè nec artifex, nec Apelles est, sed ab artifice, ab Appelle picta: Ita Dei opera non sunt Deus, sed Deum nobis ingerunt noscendum. Dilectissimus hac in re Augustinus: Mi Pater, inquit, summe bone, pulcherrimo pulchrum omnium. Pulchra opera tua, sed tamen opera tua, non tu. Cælum & terra, & omnia quæ in eis sunt, ecce undique mihi dicunt, ut te amem. Nec cessant dicere omnibus, ut sint inexcusabiles, surdis loquuntur laudes tuas. Ita invisibilia Dei, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur. Idem beatus Prosper asserens: Cælum, inquit, ac terra, & mare, omnisq; creatura, qua videri atque intelligi potest, ad hanc præcipue disposita est humani generis utilitatem, ut natura rationalis de contemplatione tot specierum, de experientia tot bonorum, de præceptione tot numerum ad cultum & dilectionem sui imbueretur auctoris, implente omnia spiritu Dei, in quo vivimus, movemur, & sumus. Cælum ergo cunctaque cælestia, mare, & terra, omniaque quæ in eis sunt, confono suæ speciei ordinationisq; concentu protestantur gloriam Dei, & prædicatione perpetuâ Majestatem sui loquuntur conditoris. Igitur imago

Dei est Christus Dominus, sed & universæ res conditæ sui notitiâ præbent officii.

Alterum: Intellectus illa, quam diximus, imbecillitas roboranda est facili cogitatione istâ: Quidquid denique agamus, sive legamus, seu scribamus, sive loquamur, seu taceamus, sive laboremus, seu quiescamus, sub oculis versamur hujus Domini, quem mille iterumque mille miliones Angelorum cingunt. Si cogitatio hæc unica foret assidua, ab omni graviore noxâ facillè quemvis coërceret. Quomodo enim auderemus tanto Domino inspectante nefas ullum, vel etiam leve piaculum committere? Ideo Tobias cautus pater tam filio, quàm cuius nostrum inculcans: Omnibus diebus vitæ tuæ, inquit, in mente habeto Deum, & omnia consilia tua in ipso permancant. Quod & Salomon sapientissimè omnibus ac singulis instillans: In omnibus viis tuis, inquit, cogita illum, & ipse dirigeret gressus tuos. Optimè dixit Severinus Boëthius: Magna nobis indita est necessitas prohibitis, cum omnia agamus in oculis Dei cuncta cernatis. Præceptionis hujus observantissimus David, Providebat Dominum in conspectu suo semper. In eandem curam intensissimus Job: Nōne, inquit, Deus considerat vias meas, & circuitos gressus meos dinumerat? Ergo bonæ mentis homo, quod Abbas Bessarion tradit, torus sit oculus, velut Cherubim & Seraphim, qui Deum jugi memoriâ & veneratione intueatur. Cogita illum in omnibus viis tuis. Promittit Deus amantissimè: Filia, cogita semper de me, & ego cogitabo semper de te. Tu, ut mihi obedias & servias, ego ut te dirigam ac protegam. Optima ratio ad omnes vincendos hostes, animi Deum semper cogitantis recordatio.

2. Intellectus imbecillitas roboranda est facili cogitatione istâ: Quidquid denique agamus, sive legamus, seu scribamus, sive loquamur, seu taceamus, sive laboremus, seu quiescamus, sub oculis versamur hujus Domini, quem mille iterumque mille miliones Angelorum cingunt. Si cogitatio hæc unica foret assidua, ab omni graviore noxâ facillè quemvis coërceret. Quomodo enim auderemus tanto Domino inspectante nefas ullum, vel etiam leve piaculum committere? Ideo Tobias cautus pater tam filio, quàm cuius nostrum inculcans: Omnibus diebus vitæ tuæ, inquit, in mente habeto Deum, & omnia consilia tua in ipso permancant. Quod & Salomon sapientissimè omnibus ac singulis instillans: In omnibus viis tuis, inquit, cogita illum, & ipse dirigeret gressus tuos. Optimè dixit Severinus Boëthius: Magna nobis indita est necessitas prohibitis, cum omnia agamus in oculis Dei cuncta cernatis. Præceptionis hujus observantissimus David, Providebat Dominum in conspectu suo semper. In eandem curam intensissimus Job: Nōne, inquit, Deus considerat vias meas, & circuitos gressus meos dinumerat? Ergo bonæ mentis homo, quod Abbas Bessarion tradit, torus sit oculus, velut Cherubim & Seraphim, qui Deum jugi memoriâ & veneratione intueatur. Cogita illum in omnibus viis tuis. Promittit Deus amantissimè: Filia, cogita semper de me, & ego cogitabo semper de te. Tu, ut mihi obedias & servias, ego ut te dirigam ac protegam. Optima ratio ad omnes vincendos hostes, animi Deum semper cogitantis recordatio.

CAPVT XXV.

Daniel cernit aperiri libros in judicium confessu. Hic de malæ conscientie supplicio.

C Vriam cælestem Daniel suis coloribus depingens oculis subiecit Thronum Dei igneum cum igneis rotis, exuberantem è throno flavium, thronos affessorum, grandævum judicem, capillos & vestimenta judicis, ejusdem famulos & nobiles ephēbos. Et reverâ grandis illa sit aula necesse est, quæ præter judicem & ejus affesores, mille insuper miliones famulorum & & plures capiat. Post hæc, ait Daniel, judicium sedit, & libri aperti sunt. Sed quinam illi? Summa librorum varietas est. Dicitur novæque ac Christianæ legis instituta, liber grandis & à nemine satis unquam evolendus. Liber alius Prædestinationis, seu Vitæ, qui omnium beatorum nomina complectitur. Sed & alius est liber Mortis, seu Reprobationis, qui damnatorum omnium nomenclaturam habet. Præter hos, alii sunt libri, quorum unum quivis hominum habet. De his arcanorum scriptor: Libri aperti sunt, inquit, & judicati sunt mortui ex his, quæ scripta erant in libris, secundum opera ipsorum. Hi libri in ipsis hominibus sunt propriæ singulorum conscientia, in Deo autem omniscientia ejus, & specialis memoria factorum cujusque. Mentionem horum injiciens Ephremus: Formidabiles libri, ait, in quibus scripta sunt opera nostra, & actus & verba, & quæcumque egimus in hac vitâ: nec solum actus, sed & cogitationes & intentiones cordis. Liber amplius & secretorum plenus, cuiusque conscientia. De hac, mi Lector, librum singularem dabimus. Intereâ in gustulum propinabimus bonæ malæque tam dulcedinem quàm amarorem, de Bonâ Conscientiâ hoc capite locuturi, eo fine ut in omnibus non tam spectemus famam quàm conscientiam.

2. Intellectus imbecillitas roboranda est facili cogitatione istâ: Quidquid denique agamus, sive legamus, seu scribamus, sive loquamur, seu taceamus, sive laboremus, seu quiescamus, sub oculis versamur hujus Domini, quem mille iterumque mille miliones Angelorum cingunt. Si cogitatio hæc unica foret assidua, ab omni graviore noxâ facillè quemvis coërceret. Quomodo enim auderemus tanto Domino inspectante nefas ullum, vel etiam leve piaculum committere? Ideo Tobias cautus pater tam filio, quàm cuius nostrum inculcans: Omnibus diebus vitæ tuæ, inquit, in mente habeto Deum, & omnia consilia tua in ipso permancant. Quod & Salomon sapientissimè omnibus ac singulis instillans: In omnibus viis tuis, inquit, cogita illum, & ipse dirigeret gressus tuos. Optimè dixit Severinus Boëthius: Magna nobis indita est necessitas prohibitis, cum omnia agamus in oculis Dei cuncta cernatis. Præceptionis hujus observantissimus David, Providebat Dominum in conspectu suo semper. In eandem curam intensissimus Job: Nōne, inquit, Deus considerat vias meas, & circuitos gressus meos dinumerat? Ergo bonæ mentis homo, quod Abbas Bessarion tradit, torus sit oculus, velut Cherubim & Seraphim, qui Deum jugi memoriâ & veneratione intueatur. Cogita illum in omnibus viis tuis. Promittit Deus amantissimè: Filia, cogita semper de me, & ego cogitabo semper de te. Tu, ut mihi obedias & servias, ego ut te dirigam ac protegam. Optima ratio ad omnes vincendos hostes, animi Deum semper cogitantis recordatio.